

Hoe zat het ook alweer met... onttrekking van de procureur?

De rechtsbetrekking tussen de procureur en zijn cliënt is er één van lastgeving die kan worden opgezegd. Wel moet de procureur de cliënt op de hoogste stellen van de gevolgen van de onttrekking. En er moeten gewichtige redenen aanwezig zijn.

Willem Heemskerk
redactielid

Er kunnen veel redenen zijn waarom een procureur¹ hangende een procedure niet met zijn cliënt verder wil (andersom kan natuurlijk ook), en zich daarom aan het geding wil onttrekken. Twee van die redenen staan in de wet genoemd;² art. 49 lid 1 Wet tarieven in burgerlijke zaken bepaalt dat de procureur zich aan een zaak mag onttrekken, als ondanks ingebrekestelling een gevraagd voorschot niet wordt voldaan, terwijl art. 33 Wet op de rechtsbijstand bepaalt dat de procureur zich na beëindiging of intrekking van de toevoeging door het Bureau rechtsbijstandvoorziening van de Raad voor rechtsbijstand aan de zaak kan onttrekken. Er kan echter ook aanleiding/noodzaak voor onttrekking bestaan als de deken een aanwijzing intrekt,³ de cliënt zijn mandaat intrekt, de cliënt niets meer met de zaak te maken wil hebben,⁴ de procureur niet de gelegenheid krijgt van zijn cliënt om verder te procederen, de cliënt zijn procureur niet inlicht, de cliënt gedurende lange tijd onbereikbaar is en als de procureur in strijd met zijn ambtseed⁵ of de gedragsregels zou handelen door verder te procederen.

Lange tijd is het in verband met art. 146 (oud) Rv de vraag geweest of een procureur zich wel aan het geding kan onttrekken, zonder zijn opvolging te hebben verzorgd. Genoemde bepaling luidde als volgt: "Partijen kunnen hunnen gestelden procureur niet herroepen zonder tevens een anderen te stellen; zoolang zulks niet geschied is, blijft het regtsgeding voortgaan

op naam des eerstgestelden." In 1974 heeft de Hoge Raad echter duidelijkheid geschapen door voorop te stellen dat de rechtsbetrekking tussen de procureur en zijn cliënt er één is van lastgeving, die gezien art. 1850, aanhef en sub 2° en 1854 lid 1 (oud) BW opgezegd kan worden. Die opzegging heeft in het geding (eerst) rechtsgevolgen nadat de procureur deze opzegging aan de procureur van de wederpartij en de rechter kenbaar heeft gemaakt.⁶ Niet valt in te zien – aldus nog steeds de Hoge Raad – waarom ondanks zo'n kenbaar gemaakte opzegging de zaak op naam van die procureur zou moeten worden voortgezet, waardoor immers tegenover derden de schijn zou worden gewekt dat de last niet is beëindigd en de procureur voor de procesvoering aan de zijde van zijn – gewezen – cliënt de verantwoordelijkheid blijft dragen. Tevens bepaalde de Hoge Raad dat de cliënt die niet in vervanging voorziet geen processuele handelingen meer kan verrichten, terwijl het geding onverminderd – van een schorsingsoorzaak als bedoeld in art. 254, aanhef en sub 4° (oud) Rv, thans art. 226 lid 1 Rv is geen sprake – wordt voortgezet.⁷

Vorig jaar heeft de Hoge Raad zijn arrest uit 1974 uitdrukkelijk bevestigd,⁸ maar daaraan toegevoegd dat de rechtsverhouding tussen de zich onttrekkende procureur en zijn (voormalige) cliënt meebrengt dat op eerstgenoemde de plicht rust zijn (voormalige) cliënt te wijzen op de gevolgen van de onttrekking en op de noodzaak om een nieuwe procureur te doen optreden, indien

hij zich in het rechtsgeding wil doen vertegenwoordigen. Ook in het arrest van 1974 gaf de Hoge Raad een waarschuwing, te weten dat de procureur de lastgeving kan opzeggen “onverminderd zijn aansprakelijkheid indien hiervoor gronden zijn”. Voor opzegging van de last zal op grond van art. 7:422 lid 1 jo. 408 lid 2 BW wel een gewichtige reden aanwezig moeten zijn. En gezien gedragsregel 9 lid 3 zal de procureur zijn taak niet ontijdig, bijvoorbeeld daags voor pleidooi, mogen neerleggen, althans niet zonder ruim voorafgaande aankondiging.

De onttrekking is niet in de wet geregeld, behoudens voor wat betreft de procedure in cassatie. Art. 416 Rv bepaalt dat de aangewezen advocaat de partij blijft vertegenwoordigen totdat hetzij door haar een andere advocaat bij de Hoge Raad is aangewezen bij aan de wederpartij betekend exploit, hetzij de advocaat zelf aan deze laatste bij betekend exploit of ter terechtzitting

heeft aangezegd, dat hij zich aan de verdere behandeling der zaak onttrekt. Art. 79 lid 2 Rv is de opvolger van art. 146 (oud) Rv, hiervóór geciteerd. In de nota naar aanleiding van het verslag staat met betrekking tot deze bepaling vermeld: “In de praktijk komt het wel voor dat een procureur op de rol laat weten «niet in staat» te zijn. Daarmee geeft hij te kennen dat de lastgevingsverhouding tot zijn cliënt is geëindigd, althans het contact met zijn cliënt verloren is gegaan, zodat hij dientengevolge niet meer in staat is om namens zijn cliënt proceshandelingen te verrichten. Op grond van de wet kan de procureur zich echter niet aan zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger onttrekken, zolang er geen andere procureur wordt gesteld”.⁹ Gezien de toen al 26 jaar oude jurisprudentie van de Hoge Raad moet die passage echter op een misvatting berusten, waarbij vermoedelijk onttrekking is verward met herroeping.¹⁰ ■

Noten

- 1 Bedoeld is advocaat én procureur. Zijn beiden niet in dezelfde persoon verenigd omdat van verschillende arrondissementen sprake is, dan zal de procureur de onttrekkingsinstructie van de advocaat volgen, aan wiens zijde de reden voor onttrekking opkomt.
- 2 Navolgende opsomming is ontleend aan de inmiddels “oude” losbladige *Burgerlijke Rechtsvordering* (K.E. Mollema, voorheen A.P. Funke en G.R. Rutgers), aantek. 15 op art. 254 (oud) Rv.
- 3 Zie art. 13 lid 2 en 67 Advocatenwet.
- 4 Zie bijv. Rb. Den Haag 15 december 1966, *NJ* 1967, 317.
- 5 Niet denkbeeldig, zie reeds Rb. Maastricht 31 maart 1921, *NJ* 1922, p. 508.
- 6 Een enkele mededeling ter rolle volstaat, liefst na voorafgaande aankondiging.
- 7 Over hoe het dan verder moet zie men uitvoerig W.H. Heemskerk in zijn noot onder HR 24 juni 1977, *NJ* 1978, 211.
- 8 HR 2 februari 2001, *RvdW* 2001, 45, i.h.b. rov. 3.3.
- 9 TK 1999-2000, 26 855, nr. 5, p. 41.
- 10 Zie ook *T&C Rv* (M. Ynzonides), aantek. 3.b) op art. 79, p. 165.

(advertentie)

FIE 33
PROCESFISCAAL EN INCASSOBURO

Uit het beheer van de advocaat en het bedrijfslawaan.
 Woonwettelijk in bedrijfswaardige in firma- en verkeer.

- overname van schulden
- overname van aanspraken
- cliëntverzekering
- handelsoperatie
- fusie
- gelid-ontwikkeling

Telefoon : 010 - 477 33 22 E-mail : info@fies33.nl
 Fax : 010 - 477 04 30 Internet : www.fies33.nl

Vraag ons hoe we u van voor een toekomst aan diensten.

Busscheiding: Huisvestingswet 186, 3001 DR Rotterdam
 Coördinatiebureau: Postbus 22120, 3001 HB Rotterdam

Maatgevend!
www.advocatenwerk.nl

HV&PARTNERS
 VOOR JURISTEN, VAST OF INTERIM

 TEL 010 - 240 06 05